

C5K/P39/HSC287/EE/20160519

वेळ : 3 तास
Time : 3 Hours

गुण : 80
Marks : 80

सर्वसाधारण सूचना :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

All Questions are Compulsory.

2. प्रत्येक उप-प्रश्न पाच गुणांचा आहे.

Each Sub-question carry 5 marks.

3. प्रत्येक उप-प्रश्नांचे उत्तर 75 ते 100 शब्दांत लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर स्वतंत्र पृष्ठावर लिहावे.

Each Sub-question should be answered between 75 to 100 words. Write every questions answer on separate page.

4. 80 गुणांच्या प्रश्नपत्रिकेचे आपल्या शिक्षणक्रमाच्या संरचनेनुसार गुणांत रूपांतर करण्यात येईल.

Question paper of 80 Marks, it will be converted in to your programme structure marks.

5. प्रश्नाबाबत शंका असल्यास, मराठी भाषेतील प्रश्न अधिकृत समजावा.

Incase of doubt of question, Marathi version will be treated as final.

1. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) चिनी परंपरागत औषधीनुसार ऊर्जा यिन व यांग म्हणजे काय ?

a) What is Yin and Yang according to TCM?

ब) पृथ्वी तत्वाचे स्पष्टीकरण खालील घटकांद्वारे करा - इंद्रिय, ऊर्जा, ऋतु, वय, रंग.

b) Explain Earth element on the basis of, yin-yang organ, energy, season, age, colour.

क) कमी व अधिक युग्म शरीराच्या ऊर्जेच्या असंतुलनाशी कसे निगडीत आहेत ?

c) How is Excess and Deficient principle related to energy imbalance?

ड) यिन व यांग ही सापेक्ष अवधारणा आहे हे सविस्तर लिहा.

d) Explain how yin and yang is relative concept?

इ) पंचतत्व सिद्धांत रंगांद्वारे कसा स्पष्ट करता येईल ?

e) How is the five element theory explained with colours?

2. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) शरीराचे कोणते घटक किंवा संस्था पाच तत्वांशी निगडीत आहेत ?

a) Which body systems are related to five elements?

ब) TCM चा यिन व यांग सिद्धांत धातु तत्वाच्या संदर्भात स्पष्ट करा धातु तत्वाशी निगडीत अवयव, आजार सांगा.

b) Explain yin-yang theory with respect to Metal element with reference to organ, any disease of Metal element.

क) चिनी मेरिडीयन म्हणजे काय ? त्यांचे मानवी शरीरातील कार्य काय ?

c) Define Chinese meridians and their role in human body.

ड) मुत्रपिंडाशी संबंधित मेरिडीयनची माहिती देवून पंचतत्वांशी संबंधित बिंदु कोणते ते लिहा.

d) Write in short about the Kidney Meridian and write the points which are related to the five elements.

इ) लहान आतड्याच्या ऊर्जा प्रवाह पथाशी संबंधित ऊर्जा, तत्व, कमी व अधिक ऊर्जेची वेळ संबंधित रंग कोणते ?

e) Name the energy and element, time (Minimum and Maximum energy) and the colour related to the Si meridian.

3. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) Sp मेरिडीयन ची माहिती खालील मुद्द्यांच्या आधारे लिहा.

i) तत्व	ii) एकुण बिंदु
iii) प्रथम व अंतिम बिंदु	iv) पॅसेज बिंदु
v) कमी व अधिक ऊर्जेच्या वेळ	

a) Write in short about Sp meridian on the basis of following points.

i) Element	ii) Total points
iii) First and Last point	iv) Passage point
v) Minimum and maximum energy time	

ब) कंबरेच्या वेदनेसाठी कोणते स्थानीय बिंदु वापराल ?

b) Which local points would you treat for lumber pain?

क) कानाच्या मागील भागातून कोणत्या मेरिडीयन जातात ?

c) Which meridians pass through backside of ear?

ड) AUM ची गरज का भासली ?

d) Why AUM was needed?

इ) प्राणायाम पहाटे का करतात ?

e) Why 'Pranayam' is done very early in the morning?

4. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) सृजनचक्र आकृतीसह स्पष्ट करा.

a) Define creative cycle with diagram.

ब) फुफ्फुसा संबंधित मेरिडीयनचा शरीरावर व हातावर मार्ग सांगा.

b) Write path of Lungs meridian - original and byol.

- क) मेरीडीयनचा आधार घेऊन निदान कसे केले जाते ?
- c) How diagnosis can be made by using meridian?
- ड) मेरिडीयन दुतर्फा असतात म्हणजे काय ?
- d) Meridians are bilateral - what does it mean?
- इ) CV मेरिडीयन ची माहिती देवून महत्वाचे बिंदू कोणते ते लिहा.
- e) Write in short about the CV meridian/vessel and write the important points.

